

Architektury systemów komputerowych

Lista zadań nr 12

Na zajęcia 3 i 4 czerwca 2019

UWAGA! W trakcie prezentacji należy być gotowym do zdefiniowania pojęć oznaczonych **wytłuszczoną** czcionką.

Zadanie 1. Sprzętowa **translacja adresów** umożliwiła systemom operacyjnym wydajną implementację **izolacji procesów**, **stronicowania na żądanie** (ang. *demand paging*), **wymiany do pamięci drugorzędnej** (ang. *swapping*) i **współdzielenia pamięci**. Jakie korzyści przynosi stosowanie powyższych mechanizmów? Przekonaj prowadzącego i słuchaczy posługując się przykładami. Należy użyć pojęć: **zbiór rezydentny** (ang. *resident set*) i **zbiór roboczy** (ang. *working set*).

Zadanie 2. Zakładamy taki sam model podsystemu pamięci jak na slajdach do wykładu „Virtual Memory: Systems” (strony 9–16). Powtórz proces translacji adresów i adresowania pamięci podręcznej dla adresów: 0x027c, 0x03a9 i 0x0040 zakładając poniższy stan **TLB**, pamięci podręcznej i **tablicy stron**.

Zbiór	Tag	PPN	V	Tag	PPN	V	Tag	PPN	V	Tag	PPN	V
0	-	-	0	09	0D	1	-	-	0	07	02	1
1	03	2D	1	-	-	0	02	17	1	-	-	0
2	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
3	-	-	1	03	0D	1	0A	34	1	-	-	0

Zawartość TLB

Idx	Tag	V	B0	B1	B2	B3	VPN	PPN	V
0	19	1	99	11	23	11	00	28	1
1	-	0	-	-	-	-	01	-	0
2	1B	1	00	02	04	08	02	33	1
3	-	0	-	-	-	-	03	02	1
4	32	1	43	6D	8F	09	04	-	0
5	0D	1	36	72	F0	1D	05	16	1
6	-	0	-	-	-	-	06	-	0
7	16	1	11	C2	DF	03	07	-	0
8	24	1	3A	00	51	89	08	13	1
9	-	0	-	-	-	-	09	17	1
A	2D	1	93	15	DA	3B	0A	09	1
B	-	0	-	-	-	-	0B	-	0
C	-	0	-	-	-	-	0C	-	0
D	16	1	04	96	34	15	0D	2D	1
E	13	1	83	77	1B	D3	0E	11	1
F	09	1	DE	01	C4	32	0F	0D	1

Zawartość pamięci podręcznej

Zawartość tablicy stron

Zadanie 3. W tym zadaniu będziemy analizowali w jaki sposób system operacyjny musi aktualizować **tablicę stron** wraz z kolejnymi dostęпами do pamięci głównej. Załóż, że strony są wielkości 4KiB, TLB jest **w pełni asocjacyjne** z zastępowaniem LRU. Najwyższa wartość pola LRU koduje najlepszego kandydata na **ofiara** (ang. *victim*). Jeśli potrzebujesz **wtoczyć** (ang. *swap-in*) stronę z dysku użyj następnego numeru **ramki** (ang. *page frame*) większego od największego istniejącego w tablicy stron.

Dla poniższych danych podaj ostateczny stan TLB i tablicy stron po wykonaniu wszystkich dostępow do pamięci. Dla każdej operacji dostępu do pamięci wskaż czy było to trafienie w TLB, trafienie w tablicę stron, czy też **błąd strony**.

VPN	Valid	PPN
00	1	05
01	0	dysk
02	0	dysk
03	1	06
04	1	09
05	1	0B
06	0	dysk
07	1	04
08	0	dysk
09	0	dysk
0A	1	03
0B	1	0C
0C	0	brak

Początkowa zawartość tablicy stron

Valid	Tag	LRU	PPN
1	0B	0	0C
1	07	1	04
1	03	2	06
0	04	3	09

Początkowa zawartość TLB

Adres
123d
08b3
365c
871b
bee6
3140
c049

Ciąg dostępu do pamięci

Zadanie 4. Niech system posługuje się 32-bitowymi adresami wirtualnymi, rozmiar strony ma 4KiB, a rozmiar wpisu tablicy stron zajmuje 4 bajty. Dla procesu, który łącznie używa 1GiB swojej przestrzeni adresowej podaj rozmiar tablicy stron: (a) jednopoziomowej, (b) dwupoziomowej, gdzie katalog tablicy stron ma 1024 wpisy. Dla drugiego przypadku – jaki jest maksymalny i minimalny rozmiar tablicy stron?

Zadanie 5. Wiemy, że pamięć podręczna TLB jest niezbędna do przeprowadzania szybkiej translacji adresów. Czemu, w najogólniejszym przypadku, należy wyczyścić zawartość TLB przy **przełączaniu przestrzeni adresowych**? Jak można uniknąć tej kosztownej operacji?

Wskazówka: Rozważ wprowadzenie identyfikatorów przestrzeni adresowych (ASID), tak jak w architekturze MIPS.

Zadanie 6. Wyznacz maksymalny rozmiar **zbioru roboczego** procesu, dla którego nie będzie on generował nowych chybień w TLB (ang. TLB *reach*)? Rozważ wariant pesymistyczny i optymistyczny dla czterodrożnego TLB o 64 wpisach. Jak zmieni się oszacowanie, jeśli zezwolimy na używanie **dużych stron** (ang. *huge pages*) o wielkości 4MiB?

Zadanie 7. Opisz dokładnie pola **deskryptorów stron** (ang. *page table entry*) i **deskryptorów katalogów stron** (ang. *page directory entry*) dla architektury x86-64. Które z **bitów pomocniczych**:

- opisują politykę zarządzania pamięcią podręczną dla zawartości strony,
- wspomagają algorytmy zastępowania stron pamięci wirtualnej,
- określają uprawnienia dostępu do zawartości strony (w tym tryb pracy procesora).

Wskazówka: Przeczytaj §9.7.1 z podręcznika. Szczegóły można znaleźć w §4.5 wolumenu 3 dokumentacji procesorów Intel.

Zadanie 8. Na wykładzie przyjęliśmy, że translacja adresów jest wykonywana przed dostępem do pamięci podręcznej. Taki schemat określa się mianem pamięci podręcznej **indeksowanej i znakowanej adresami fizycznymi** (ang. *physically-indexed, physically-tagged*). Wyjaśnij jak wykonywać równoległe dostęp do TLB i pamięci podręcznej, stosując schemat pamięci indeksowanej wirtualnie i znakowanej fizycznie.

Wskazówka: Posłuż się slajdem 25 do wykładu „Virtual Memory: Systems”, ale wytłumacz to szczegółowo!

Zadanie 9 (bonus). Celem zwiększenia wydajności dostępu do pamięci architekt procesora decyduje się na użycie schematu pamięci indeksowanej i znakowanej adresami wirtualnymi (ang. *virtually-indexed, virtually-tagged*). Wyjaśnij jak w takim przypadku może zmanifestować się problem **homonimów i synonimów**¹?

Wskazówka: Można posłużyć się rysunkiem 4.2 z książki „Memory Systems: Cache, DRAM, Disk”.

¹https://en.wikipedia.org/wiki/CPU_cache#Homonym_and_synonym_problems